Jaarrekening 2022 op hoofdlijnen

Gemeente Sittard-Geleen Born

Inhoudsopgave

Jaarrekening 2022 op hoofdlijnen 1
Inhoudsopgave 2
Voorwoord 3
Bestuurlijke samenvatting 4
- Algemeen 4
- Sociale veerkracht 4
- Economische veerkracht 6
- Ecologische veerkracht 7
- Institutionele veerkracht 9
- Een veerkrachtige stad 10

Portefeuilleverdeling op hoofdlijnen 10
Financiële samenvatting 12
- Planning & Control (P&C) cyclus 2022 12
- Terugblik 12
- Financiële resultaten in 2022 15
- Jaarrekeningresultaat 2022 16
- Financiële positie 18
- Structureel en reëel sluitende begroting 19
- Weerbaar/ voldoende weerstandscapaciteit 19
- Algemene reserve risicobeheersing 20
- Algemene reserve 20
- Financiële kengetallen 21
- Wendbare begroting 22
- Conclusie financiële positie 22

Jaarrekening in één oogopslag 24

Voorwoord

Met deze Jaarrekening op hoofdlijnen leggen we als college verantwoording af over het gevoerde beleid en over de resultaten die we in 2022 hebben behaald. Deze jaarrekening is allereerst bedoeld voor de gemeenteraad. Zij is het controlerend orgaan. Daarnaast is het ook een instrument om onze inwoners en andere belangstellenden te informeren over wat de gemeente het afgelopen jaar heeft bereikt.

In dit verslag blikken we in de bestuurlijke samenvatting in vogelvlucht terug op de belangrijkste resultaten van 2022. Dit doen we aan de hand van de veerkrachtindeling zoals die in de Toekomstvisie 2030 is vastgesteld. Vervolgens beschrijven we de financiële resultaten. Deze financiële resultaten hebben wij samengevat in het overzicht ‘Jaarrekening 2022 in één oogopslag’. Voor de leesbaarheid hebben we begrippen en afkortingen toegelicht en opgenomen in een aparte bijlage. Die lijst vindt u achteraan in dit document.

Bestuurlijke samenvatting

ALGEMEEN

Het thema van de programmabegroting 2022 – 2025 was “Samen zijn we Sittard-Geleen”. Samen heeft als een rode draad door het jaar 2022 gelopen. Na de verkiezingen in maart 2022 is, op basis van een breed proces met raads- en burgerleden, toegewerkt naar een coalitieakkoord. Op 12 juli 2022 heeft de raad het nieuwe coalitieakkoord “Samen zorgvuldig, verbindend doorpakken!” vastgesteld.

Dit coalitieakkoord en de uitvoeringsafspraken zijn gebaseerd op de Toekomstvisie 2030. De Toekomstvisie 2030 lag ook aan de basis van de programmabegroting 2022 – 2025. Zo hebben we een consistent programma in 2022 neergezet. Een ambitieus programma dat hoort bij een gemeente als Sittard-Geleen. En een programma waarop de komende jaren gebouwd kan worden. En ondanks de aanhoudende onduidelijkheid rondom de rijksbijdrage is een voortvarende start gemaakt met dit programma. De eerste resultaten zijn in 2022 al direct zichtbaar.

Externe invloeden hebben druk uitgeoefend op onze gemeente. In 2022 heeft de oorlog in Oekraïne geleid tot vele Oekraïense ontheemden. We hebben onze verantwoordelijkheid genomen. In Glanerbrook hebben we een doorstroomlocatie geopend. Daarnaast hebben we ruim 200 Oekraïense ontheemden een tijdelijke verblijfplaats in onze gemeente kunnen aanbieden. In het voorjaar stond ook de aanmeldlocatie voor asielzoekers in Ter Apel onder druk. In Glanerbrook hebben we twee keer kortstondig onderdak geboden aan asielzoekers om zo de landelijke druk op het asielsysteem te verlagen.

De oorlog in Oekraïne heeft ook geleid tot een energiecrisis en hoge inflatie. De energiecrisis en de hogere prijzen was voor iedereen in onze stad voelbaar. Inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers werden geconfronteerd met een flink stijgende energierekening. Hen hebben we hulp geboden. Daarnaast hebben we structuurversterkende maatregelen ingesteld. Zo helpen we op een duurzame manier de energierekening blijvend omlaag te brengen. Ook in onze lopende projecten worden we geconfronteerd met stijgende prijzen. Dit zet onze ambities onder druk.

Deze crises vragen ook om extra inzet van de organisatie. Het afgelopen jaar heeft de organisatie hard gewerkt om al deze gebeurtenissen het hoofd te bieden. Daarbij hebben we veelvuldig de verbinding gezocht met inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties. Zo hebben we samen gewerkt aan een veerkrachtige Stad.

SOCIALE VEERKRACHT

Met sociale veerkracht werken we aan een gezondere stad waarbij we oog hebben voor al onze inwoners. In 2022 hebben we dat actief gedaan door niemand te laten vallen. We hielpen elkaar. Door financieel en met aandacht bij te springen wanneer het moeilijk werd en de bestaanszekerheid onder druk stond bijvoorbeeld door de hoge kosten van energie. De impact hiervan was groot en raakte ongekend veel huishoudens die we hebben kunnen ondersteunen. Dat hebben we kunnen doen door de samenwerking met de maatschappelijke partners en bedrijven in onze gemeente te versterken. In 2022 hebben we meer dan ooit gezien hoe belangrijk die samenwerking is.

Maar ook het werken aan het vertrouwen van onze inwoners stond voorop. Er wordt, uitgaande van vertrouwen, op maat gemaakte ondersteuning geboden aan kinderen en gezinnen die dat nodig hebben.

Daarbij staan niet de regels, maar het doel voorop; mensen helpen en bestaanszekerheid bieden aan onze inwoners.

Een randvoorwaarde voor het aanbieden van goede hulp is de juiste dienstverlening. In 2022 zijn de nieuwe contracten van de maatwerkvoorziening begeleiding en dagbesteding gestart. Dit heeft geleid tot een vermindering van hoofdaanbieders. Hierdoor kunnen we het partnerschap beter vormgeven. Dit partnerschap geven we vorm door onder andere het organiseren van ontwikkeltafels. Gezien de toekomstige ontwikkelingen, zoals personeelstekorten, onderzoeken we samen met deze partners andere manieren van begeleiding. Op deze manier blijven we de dienstverlening aan onze inwoners verbeteren.

Een belangrijk onderdeel van een gezonde stad is werken aan preventie. De preventiecoalitie, een samenwerking tussen Sittard-Geleen en zorgverzekeraar CZ, heeft gezamenlijk de positieve gezondheid verder bevorderd. En dat is uiteraard samen met inwoners en maatschappelijke- en zorgorganisaties gedaan. In 2022 is een nieuw project opgestart: de doorontwikkeling Zelfregienetwerk Sittard-Geleen. Ook is de gemeente gestart met de ontwikkeling van de Mantelzorgtest.

Preventie doen we ook door in te zetten op het stimuleren van sport onder onze inwoners. Zo is in het kader van het sportakkoord Sittard-Geleen niet alleen subsidie verstrekt, maar ook ingezet op meer samenwerking. Door krachten te bundelen zorgen we ervoor dat we meer inwoners bereiken. Daarnaast hebben we actief ontwikkelingen gefaciliteerd die bijdragen aan het vergroten van het sport- en beweegaanbod.

Ecsplore is een belangrijke partner in deze samenwerking. In 2022 leverde zij een bijdrage aan het Sportakkoord, de gezonde basisschool (en kinderopvang) en bewegen in de openbare ruimte met het programma ‘buurt in actie’. Ook werd in 2022 gestart met de ketenaanpak overgewicht ‘Kei Gezond’, met een kinderleefstijlcoach van Ecsplore.

In 2022 is actief gekeken naar de huisvesting van onderwijs- en kindfuncties. Voor een aantal basisscholen is uitbreiding gerealiseerd. Daarnaast heeft besluitvorming plaatsgevonden over het Programma voorzieningen huisvesting onderwijs 2023. Met het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs- en Kindfuncties zal verder worden gewerkt aan goede voorzieningen op dit vlak voor de toekomst van onze stad.

Naast goede onderwijsfaciliteiten heeft een gezonde stad ook behoefte aan faciliteiten die sport en beweging mogelijk maken. In 2022 is het voorlopig ontwerp voor de vernieuwbouw Glanerbrook afgerond. Ook dit project wordt geconfronteerd met een forse prijsstijging. In december heeft de raad besloten om gefaseerd door te gaan met de vernieuwbouw van Sportpark Glanerbrook. Op die manier wordt een belangrijke stap gezet in de ontwikkeling van het sportpark.

Naast sportfaciliteiten vraagt een gezonde stad ook om plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en aan hun gezondheid kunnen werken. Zowel fysiek en mentaal. Met de Mobiliteitsaanpak richten we ons op het bieden van meer ruimte en ruimtelijke kwaliteit. Ook maken we duurzame en gezonde mobiliteitsvormen (wandelen, fietsen, openbaar vervoer en deelmobiliteit) mogelijk. Hiermee werken we aan het uitbouwen van een duurzaam mobiliteitssysteem. Zo hoeven inwoners, als bewuste keuze of

omdat ze geen mogelijkheid hebben, steeds minder afhankelijk te zijn van een (eigen) auto. En dat draagt niet alleen bij aan een gezonde stad, maar ook aan een duurzame en inclusieve stad.

Positieve gezondheid gaat ook over zelfontplooiing. In 2022 zijn we gestart om samen met de culturele sector te komen tot een verdere vertaling van de optimalisering van de culturele infrastructuur. Er zijn stappen gezet in de verankering van de erfenis van Toon Hermans en we werken hard aan het terugwinnen van publiek bij de diverse podia die onze gemeente rijk is.

Daarnaast zijn verschillende culturele initiatieven gestart. Bij de Domijnen is een nieuw transitietraject opgezet. Daarmee hopen we de benodigde verandering te realiseren. Ook heeft Sint Rosa een duidelijker cultureel profiel gekregen, zijn in Geleen Zuid door onder andere het Laagland culturele activiteiten aansluitend bij de leefwereld van de bewoners ontwikkeld en hebben we meer podium gegeven aan initiatieven rondom jongerencultuur.

Voor jongeren hebben we specifiek de pilot ‘artist in school’ opgezet. Theatermakers van het Laaglandtheater gaan een schooljaar lang binnen de schoolmuren van het Graaf Huyn College aan de slag met het sociaal-emotioneel welzijn van scholieren. Onderwerpen als prestatielat, faalangst, sociaal isolement, identiteit, armoede en met elkaar omgaan worden uitgediept.

Een gezonde stad is per definitie een veilige stad. Gemeentelijk cameratoezicht draagt bij aan het veiligheidsgevoel. In 2022 is het cameratoezichtsysteem vernieuwd en zijn er meer camera’s opgehangen. Daarbij hebben we een begin gemaakt met de campagne ‘Samen naar 100% veilig’. Daarnaast is in 2022 het project ‘Hensplantages de wijk uit afgerond’. Door lering te trekken uit diverse projecten vergroten we de veiligheid in de stad. Door een grondige evaluatie van bijvoorbeeld de brand in de Asterstraat in Geleen en de Rijksweg in Sittard, hebben we waardevolle lessen geleerd voor ons calamiteitenplan.

ECONOMISCHE VEERKRACHT

Met economische veerkracht werken we aan een innovatieve en ondernemende stad. Een stad die klaar is voor de toekomst. Sittard-Geleen is een echte industriestad. Op het chemisch cluster, het automotive cluster en het logistieke cluster verdienen veel mensen hun boterham. Daarnaast verdienen nog eens een groot aantal mensen hun boterham bij bedrijven die diensten leveren aan deze industrie. Alleen al op Chemelot werken zo’n 8.500 mensen. Die industrie is al meer dan 100 jaar verankerd in onze gemeente. Dat maakt onze gemeente krachtig en kwetsbaar tegelijkertijd.

In 2022 hebben we de lijn doorgezet om deze kwetsbaarheid te verkleinen door de industrie te faciliteren in hun opgave om zonder fossiele grondstoffen en zonder restafval toekomstbestendig te zijn. We deden dat als publieke partner in de Chemelot Circular Hub waar bedrijven, kennisinstellingen en overheden met elkaar samenwerken. Vanuit die positie behartigden wij de belangen van onze inwoners en zeker zij die in de directe omgeving van het industriecomplex wonen. Vanuit die positie legden wij ook de verbinding tussen de ontwikkeling op Chemelot en het centrum van Geleen dat zich ontwikkelt tot een broedplaats voor een samenleving zonder fossiele brandstoffen en zonder restafval.

Weliswaar zijn we een industriestad, veel van onze welvaart komt van MKB-ondernemers in de dorpen en wijken, in de centra en op de bedrijventerreinen. Het MKB is kwetsbaar. Volgens onderzoek (2023)

van de Rabo Bank hebben 4 van de 10 MKB-ondernemers niet het vermogen om zich aan te passen aan de veranderende marktomstandigheden die gedomineerd worden door de grote transformaties op het gebied van klimaat en digitalisering. De energiecrisis toonde de kwetsbaarheid van MKB-ondernemers.

In 2022 hebben wij de Visie Vrijetijdseconomie Bestemming Zuid-Limburg 2030 lokaal vertaald in het Actieprogramma VTE Sittard-Geleen. Het realiseren van het Visit Experience Sittard-Geleen is hier een uitwerking van. Daarnaast hebben wij mede op basis van input van stakeholders en direct betrokken aanbestedingstrajecten uitgevoerd voor de realisatie van een nieuw wandelroutenetwerk en de aanleg van een passantenhaven.

Door overheidsingrijpen werd kaalslag onder MKB-ondernemers voorkomen. Wij hebben in 2022 met diverse maatregelen MKB-ondernemers bijgestaan met inzet uit de gereserveerde coronamiddelen. Daarnaast hebben we samen met ondernemersorganisatie BSG, Liof, Rabo en Stadslabs de Green Deal opgestart. Inmiddels worden 40 MKB-ondernemers in de programma begeleid op het gebied van energiebesparing, circulair ondernemen, digitalisering en business development.

In 2022 nam Sittard-Geleen ook het voortouw om met 16 andere steden bij de Tweede Kamer te pleiten voor een meer laagdrempelige en eenvoudigere verstrekking van subsidies voor MKB-ondernemers. Op die manier verstevigen we de weerbaarheid en wendbaarheid van onze MKB-ondernemers.

Afgelopen jaar zijn de voorbereidingen getroffen voor een aanvraag van de regiodeal voor Zuid-Limburg. Met onze Limburgse overheidspartners (gemeenten en provincie) lobbyen we op de volgende onderwerpen:

1. Limburg als internationale provincie – Grensoverschrijdende Samenwerking;
2. Infrastructuur (buisleidingen, spoor, havens, wegverbreding);
3. Energietransitie, Circulaire economie en samenleving;
4. Brede Welvaart;
5. Waterveiligheid (Hoogwaterbescherming).

Onze lobby is succesvol geweest. Inmiddels is de regiodeal ook toegekend

VDL Nedcar is een belangrijke werkgever in onze regio. De huidige ontwikkelingen zetten de werkgelegenheid zwaar onder druk. Om goed op de ontwikkelingen in te kunnen spelen hebben wij in 2022 via de regiegroep, onder leiding van de provincie Limburg, structureel overleg gehad met VDL Nedcar. Dit contact wordt in 2023 voortgezet.

ECOLOGISCHE VEERKRACHT

Ecologische veerkracht gaat over een duurzame stad. Een stad waarin het goed en veilig leven is voor jong en oud. Daarin is aandacht voor de kwaliteit van de woon- en leefomgeving, en zijn groen en water met elkaar verbonden.

In 2022 is opnieuw regionaal samengewerkt aan een gezamenlijk beleids- en uitvoeringskader voor het waterbeheer in de regio. Onder andere het digitaliseren van kolk- en huisaansluitingen, opstellen meet en monitoringsplan, het uitvoering geven aan de stimuleringsregeling afkoppelen (www.waterklaar.nl) en het vaststellen van nieuwe beleidsplannen water en klimaatadaptatie is gerealiseerd.

Daarnaast zijn de projecten Molenweg, Vijverweg, afkoppelen Leeuwerik en wijk Beekdal, als onderdeel van Corio Glana Highlight 20 fase 1 uitgevoerd en is ook langs de Berkenlaan een ondergrondse buffer aangelegd. In de maanden mei en juni 2022 is op verschillende locaties als gevolg van hevige buien wateroverlast opgetreden. Hierop hebben we ingespeeld door kleine maatregelen te realiseren (bijvoorbeeld het verhogen van de inrit en plaatsen gootroosters). Verder worden ontwerpen opgesteld om wateroverlast te verminderen.

Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte is een belangrijke taak van de gemeente. Goed onderhoud is essentieel om een goed en veilig leefklimaat te realiseren. Elk jaar wordt hiervoor dagelijks, klein én groot onderhoud uitgevoerd. Niet alleen aan straten, straatmeubilair en bebording, maar ook aan openbare verlichting, reiniging en aan bruggen en tunnels. Daarbij hebben duurzame technieken speciale aandacht. Zo dragen we bij aan een veilige stad.

Daarnaast wordt onderhoud aan onze groenvoorziening gepleegd. Op die manier dragen we bij een aan prettig leefklimaat met aandacht voor spelen, ontmoeten en bewegen. Zo bevorderen we de biodiversiteit in de stad en zorgen we voor duurzame ontwikkeling die in balans is. Een voorbeeld hiervan is het project ‘grensmaas’.

De grensmaasgemeenten, de Provincie Limburg (NL en BE), Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Visit Zuid-Limburg werken samen in het project Rivierpark Maasvallei. Sittard-Geleen heeft als deelnemer mede invulling gegeven aan de recreatieve aantrekkingskracht van het Rivierpark Maasvallei. In 2022 is gezamenlijk gewerkt aan het realiseren van het uitvoeringsprogramma dat betrekking heeft op het verder verhogen van de basiskwaliteit van het gebied, de (natuur)beleving verbeteren en de kwaliteit van het gebied in combinatie met de grensoverschrijdende samenwerking uitdragen naar een breed publiek.

Ecologische veerkracht gaat ook over duurzame energie. De energiecrisis van 2022 heeft laten zien hoe belangrijk duurzaamheid, en zeker de energietransitie is. Om de energietransitie verder te versnellen is een gemeentelijk energieloket opgezet. Hier wordt geadviseerd over verduurzaming. Daarbij zijn ook warmtescans voor woningen ingezet en hebben we collectieve inkoopacties op het gebied van zonnepanelen en isolatie opgestart. Verder is een team van energiecoaches opgezet voor advisering over energiebesparing en is gestart met de opzet van energieklussers voor het feitelijk aanbrengen van energiebesparende maatregelen. In 2022 hebben we 8406 cadeaubonnen voor energiebesparende maatregelen uitgedeeld.

In december heeft de raad de structuurversterkende maatregelen vastgesteld. Binnen deze maatregelen hebben we ingezet op een tegemoetkoming in de energielasten voor maatschappelijke instellingen. Tegelijkertijd is hierin opgenomen dat binnen deze maatregelen ingezet gaat worden op verduurzaming van accommodaties, om zo de energielasten blijvend omlaag te brengen. In 2023 wordt hier verder invulling aan gegeven.

De gemeente Sittard-Geleen is een global goals gemeente. We hebben de vlag gehesen om te laten zien dat we een global goals gemeente zijn. We blijven ons inzetten voor een duurzame stad in alle facetten van die global goals.

INSTITUTIONELE VEERKRACHT

Institutionele veerkracht maakt samenwerking in de stad mogelijk. Samenwerken doen we met iedereen in onze stad; inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties. En samenwerken doen we door inclusief te zijn. We zorgen ervoor dat iedereen mee kan doen en denken. Het programma Lokale Inclusie Agenda (LIA) draagt daaraan bij.

De focus van LIA lag in 2022 onder andere op laaggeletterdheid en begrijpelijke taal. Zo is er een adviesgroep bestaande uit medewerkers van de gemeente en (ervarings)deskundigen die teksten van de gemeente beoordelen op begrijpelijkheid. Ook is er via LIA ingezet op bijvoorbeeld taalcafés en een prikkelarme kermis.

In 2022 vonden gemeenteraadsverkiezingen plaats. Ook hier is ervoor gezorgd dat iedereen mee kan doen in het democratisch proces. We hebben samen met externe partners ervoor gezorgd dat een aantal stembureaus zijn ingericht als ‘inclusief stembureau Plus’. Het stemlokaal was toegankelijk en begaanbaar voor iedereen. Ook is een pilot geweest om mensen met een visuele beperking zelfstandig te laten stemmen. Tot slot is er veel tijd en aandacht uitgegaan naar bewustwording. Denk aan het ervaringsparcours, themasessie voor raadsleden en het posten van verschillende berichten.

Bewustwording is nodig om als gemeente samenwerking goed vorm te geven. Het zogenoemde ‘van buiten naar binnen’ werken heeft constante aandacht. Het perspectief van inwoners, ondernemer, verenigingen en maatschappelijke organisatie is leidend. We betrekken partners bij wat we doen en trekken samen op. Die inzichten gebruiken we bij het ontplooien van initiatieven en bij het verder ontwikkelingen van onze dienstverlening.

In onze dienstverlening is extra geïnvesteerd in duidelijke taal door regelmatig aandacht te besteden aan de manier waarop medewerkers teksten schrijven. Ook zijn schrijftrainingen voor medewerkers georganiseerd. Daarnaast is de "Meeleesgroep” opgericht. Dit is een extern testpanel dat de documenten van de gemeente controleert op begrijpelijkheid voor iedereen.

Sittard-Geleen is van de samenleving en daarom bouwen we daar sámen aan. In 2022 hebben we de waarden en principes voor samenwerking opgetekend in een leidraad: de leidraad participatie. In gesprekken met de samenleving, met onze ambtelijke organisatie en ook met de raad heeft reflectie hierop plaatsgevonden. De leidraad participatie geeft een goede basis om te komen tot een voor Sittard-Geleen maatgerichte ‘participatieverordening’.

Bij samenwerking en participatie is een belangrijke rol weggelegd voor de gemeentelijke organisatie. In de organisatieontwikkeling hebben we in 2022 verdere, concrete stappen gezet om de veerkracht en uitvoeringskracht van onze organisatie te vergroten. Er is gewerkt aan het verder invullen van onze manier van werken. Hierin is ruimte voor vakmanschap van de professionals, verbinding met de in- en externe omgeving en verantwoord vertrouwen in elkaar.

De arbeidsmarkt was in 2022 krap. Het werven van nieuw personeel, genoeg en met de juiste achtergrond, was een uitdaging. Dit speelde op alle niveaus; van management tot aan uitvoering. Alleen met voldoende kwalitatief goed personeel is het mogelijk invulling te geven aan al deze ontwikkelingen. We zetten in op aantrekkelijk werkgeverschap. Onder andere door het blijven investeren in opleidingen voor medewerkers, het continueren van het talentprogramma binnen onze organisatie, en het organisatie van verschillende trainingen op het gebied van o.a. strategische advieskracht.

EEN VEERKRACHTIGE STAD

In 2022 hebben we samen vormgegeven aan de volgende stap van de Toekomstvisie 2030. Met inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke partners. Want een stad maken we samen. Samen werken we aan een gezond, ondernemend, innovatief en duurzaam Sittard-Geleen.

Portefeuilleverdeling op hoofdlijnen

De portefeuilleverdeling van het college van B&W van Sittard-Geleen zie er als volgt uit:

Burgemeester Hans Verheijen

Openbare orde en veiligheid, samenwerking in de (Eu)regio en externe betrekkingen.

Wethouder Leon Geilen

Stedelijke ontwikkeling, omgevingsbeleid, mobiliteit en leefomgeving.

Wethouder Judith Bühler

Middelen, participatie en bestaanszekerheid.

Wethouder Yvonne Salvino-Meijer

Economie, arbeidsmarkt, onderwijs, communicatie en dienstverlening.

Wethouder Andries Houtakkers

Stadsmarketing, sport, cultuur en evenementen.

Wethouder Ivo Tillie

Duurzaamheid, klimaat, landschapsontwikkeling, jongeren en gezondheid.

Gemeentesecretaris/algemeen directeur John Heesen

Eerste adviseur van het college van B&W en hoofd van de ambtelijke organisatie.

Burgemeester H. Verheijen

Wethouder L. Geilen

Wethouder J. Bühler

Wethouder Y. Salvino-Meijer

Wethouder A. Houtakkers

Wethouder I. Tille

Gemeentesecretaris J. Heesen

Financiële samenvatting

PLANNING & CONTROL (P&C) CYCLUS 2022

Met de jaarstukken 2022 ronden wij de P&C-cyclus 2022 af. In deze jaarstukken leggen we verantwoording af over het in 2022 gevoerde beleid. We blikken hierbij terug op onze voornemens, inclusief de inzet van de bijbehorende budgetten uit de begroting 2022. De gerealiseerde resultaten en bestede budgetten zetten we af ten opzichte van de actuele begroting 2022. De programmabegroting 2022 vormt hiervoor het vertrekpunt. Vervolgens hebben we in onze tussentijdse rapportages de begroting waar nodig bijgesteld. Naast bijstelling van resultaten en budgetten op basis van autonome ontwikkelingen en beleidskeuzes is corona een oorzaak geweest om onze begroting tussentijds bij te stellen. In onze tussentijdse rapportages hebben wij telkens - voor zover financieel kwantificeerbaar – de impact van corona op onze begroting inzichtelijk gemaakt. Omdat we deze effecten opvangen uit de ontvangen Rijkscompensatie via de steunpakketten heeft corona geen invloed gehad op het begrotingssaldo.

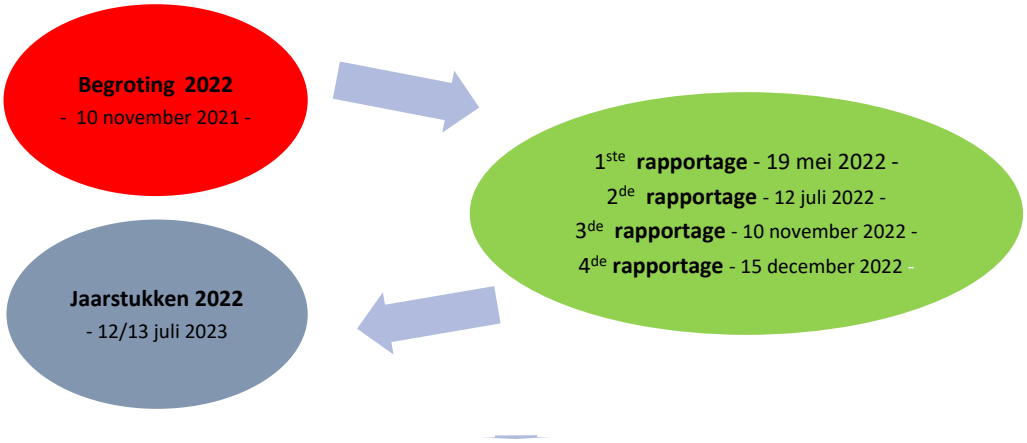
TERUGBLIK

Algemeen

De uitvoering van de begroting 2022 en daarmee ook onze financiële positie is in 2022 sterk beïnvloed door diverse maatschappelijke en economische ontwikkelingen. Begin 2022 waren de Rijksmaatregelen met betrekking tot corona nog altijd van toepassing; later in het jaar werden de maatregelen steeds verder afgebouwd. Vanaf februari 2022 heeft de oorlog in Oekraïne invloed gehad op onze bedrijfsvoering. Dit kwam onder andere tot uiting in de vluchtelingenstroom en de uitdaging om voor voldoende opvang te zorgen. In paragrafen 2.2.9 en 2.2.10 lichten we de invloed van corona en de oorlog in Oekraïne op de uitvoering van onze begroting 2022 gedetailleerd toe.

De oorlog heeft ook zijn weerslag gehad op de economie. Door de gestegen energiekosten nam de inflatie sterk toe en ontstond er een schaarste aan diverse materialen en producten, waardoor bijvoorbeeld de uitvoering van projecten vertraging opliep. Ook de krapte op arbeidsmarkt had zijn invloed op de uitvoering van de begroting. Bijvoorbeeld doordat vacatures niet snel konden worden ingevuld en/ of benodigde externe inhuur niet beschikbaar was. Daar komt bij dat het Rijksbeleid nog steeds geen duidelijkheid geeft over de ontwikkeling van de gemeentefinanciën op lange termijn.

Samenvattend vond de begrotingsuitvoering plaats in dynamische omgeving. Met name door de invloed van de verschillende crises (corona en energie) en de ontwikkeling van het rijksbeleid. De onzekerheid met betrekking tot deze ontwikkelingen, maakte de ontwikkeling van een stabiele financiële strategie tot een opgave. Via onze P&C-cyclus, met 4 tussentijdse rapportages, waren we in staat de actuele ontwikkelingen te volgen en telkens te vertalen in ons begrotingsbeeld.

Begroting 2022

Aan de hand van de begrotingen 2020 en 2021 hebben we de basis gelegd om onze financiën duurzaam op de orde te brengen. In de begroting 2022 hebben we deze lijn doorgetrokken. We hebben het afgelopen jaar gewerkt aan de hand van een begroting 2022-2025:

- die structureel en reëel in evenwicht was;
- met voordelige saldi in 2022 en 2025;
- met incidentele tekorten in 2023 en 2024 die we hebben afgedekt met de voordelen uit de septembercirculaire 2021;
- waarbij (het surplus in) de algemene reserve en het weerstandsvermogen is versterkt;
- waarbij incidenteel € 4,1 mln. beschikbaar was om de nadelige coronagevolgen af te dekken;
- met incidentele maatregelen om onze woonlasten (OZB) en hondenbelasting te verlagen in 2022 en 2023;
- met incidentele financiële ruimte om een impuls te geven aan het MKB in onze gemeente;
- met ruim € 12 mln. geoormerkte investeringsruimte voor concrete voorstellen;
- met € 24 mln. vrije investeringsruimte in te zetten voor de Toekomstvisie 2030 (ontwikkelpaden) en het BAk;
- met een investeringsprogramma voor IBOR-vervangingen van € 47 mln.;
- met vrije exploitatieruimte[1] in te zetten voor de Toekomstvisie 2030 (ontwikkelpaden) en het BAk.

Op basis van de beoordeling van de begroting 2022 heeft de provinciaal toezichthouder geconstateerd dat wij aan de voorwaarden voldoen om voor (meerjarig) repressief begrotingstoezicht in aanmerking te komen. Hiermee werd de conclusie uit het Financieel Verdiepingsonderzoek, dat eind 2020 is uitgevoerd, bevestigd. Zowel uit dit onderzoek als de beoordeling van onze begroting blijkt dat onze financiële positie en functie voldoende basis biedt voor meerjarig repressief toezicht.

Tussentijdse rapportages

In onze P&C-cyclus 2022[2] is de inrichting van onze tussentijdse rapportage op hoofdlijnen uitgewerkt. In de cyclus hebben we met 4 tussentijdse rapportages gewerkt, verdeeld over 2 inhoudelijke en 2 financiële rapportages. Na de vaststelling van de begroting 2022 hebben wij het begrotingsbeeld op basis van de 2de en de 4de rapportage 2022 bijgesteld. Daarnaast hebben wij in de begroting 2023 ook het begrotingsbeeld voor de lopende jaarschijf 2022 bijgesteld en de effecten van de septembercirculaire 2022 in een eerste begrotingswijziging verwerkt. In de presentatie van de financiële bijstellingen hebben wij, net als in de twee vorige jaren, naast verwerking van autonome ontwikkelingen en beleidskeuzes met betrekking tot de reguliere bedrijfsvoering het begrotingsbeeld telkens aangepast

[1] 2022: € 1,2 mln.; 2023: € 0,5 mln en 2024: € 0,5 mln.

[2] Raadsbesluit 27 januari 2022

voor de gevolgen van corona. In onderstaande tabel hebben wij de begrotingsaanpassingen groter dan € 0,25 mln. op een rij gezet.

Tabel - grote mutaties tussentijdse rapportages

Onderwerpen *Bedragen x € 1.000*	2de rapportage	Begroting 2023	1ste wijziging sept. circ.	4de rapportage
Begrotingsaanpassingen tussentijdse rapportages				
Corona				
Rijkscompensatie in de vorm van steunpakketten				
Corona effecten (circulaires , parkeren, verkiezingen, Kredietbank Limburg, gemeenschapshuizen, culturele infrastructuur en Vidar)	-257			-636
Verrekening corona effecten met reservering coronamiddelen	257			636
Saldo Corona	**-**	**-**		**-**
Autonome ontwikkelingen				
Energie kosten gemeentelijke panden en Glanerbrook	-1.850			
Dividend Enexis en BNG	262			
Meicirculaire		2.600		
BsGW (WOZ-ontwikkeling)		1.800		
Actualisatie kapitaallasten		1.244		
Specifieke indexeringen		-1.192		
Bijstelling bijdragen gemeenschappelijke regelingen		335		
Wmo		-662		4.948
Buig/ Participatiewet		-2.657		
Correctie algemene reserve		2.383		
Septembercirculaire			1.773	
Voorziening spaarverlof				-1.100
Bijzettingen/ dumpingen OGI's				-315
Afwikkeling woningbouwproject				300
Saldo autonome ontwikkelingen	***-1.588***	***3.851***	***1.773***	***3.833***
Beleidskeuzes				
Jeugdzorg	-2.523			
Inzet algemene reserve (jaarrekeningresultaat 2021)		905		
Herverdeling POK-middelen				269
Saldo Beleidskeuzes	***-2.523***	***905***		***269***
Saldo afwijkingen < € 0,25 mln.	-446	-199	-	103
Saldo begrotingsaanpassingen	**-4.557**	**4.557**	**1.773**	**4.205**

In bovenstaande tabel zijn de begrotingsaanpassingen - groter dan € 0,25 mln. - voor het jaar 2022 uit onze rapportages samengevat. Zoals hierboven aangegeven, hebben we in de begroting 2023 ook de begroting van het jaar 2022 bijgesteld. Dit resulteerde in een tekort van € 0,9 mln. Dit incidentele tekort hebben we gedekt met een bijdrage uit de algemene reserve (voordelig jaarrekeningresultaat 2021). Rekening houdend met de bijstellingen uit de 1ste begrotingswijziging – septembercirculaire 2022 en de 4de rapportage 2022 bedroeg het begrotingssaldo afgerond € 6 mln. In de 4de rapportage is dit bedrag ingezet voor:

- tijdelijke tegemoetkoming energielasten aan maatschappelijke instellingen voor € 1 mln.;
- reservering voor samenleving-versterkende maatregelen voor € 5 mln., waarbij:
    - € 1,5 mln[3]. wordt geoormerkt voor tijdelijke tegemoetkoming energielasten aan inwoners;
    - € 3,5 mln. wordt geoormerkt voor tijdelijke tegemoetkoming energielasten aan het MKB en het faciliteren van structuurversterkende maatregelen.

Na inzet van deze middelen bedroeg het begrotingssaldo tot en met de 4de rapportage 2022 nihil. Zoals ook bleek in de tabel 'samenvatting programmaverantwoording'.

De bijstellingen in de tussentijdse rapportages met betrekking tot coronamiddelen hebben wij telkens verrekend met de reservering coronamiddelen. Deze reserve omvat de niet eerder ingezette middelen aan Rijkscompensatie, waardoor deze middelen beschikbaar blijven om toekomstige gevolgen van corona op onze begroting op te vangen. Door de coronagevolgen op deze wijze te verwerken, heeft corona geen invloed op ons begrotingssaldo.

De grotere autonome ontwikkelingen hebben onder andere betrekking op de bijstelling van budgetten in het sociaal domein (Wmo, Jeugdzorg en Participatiewet) en de accresontwikkeling in de mei- en septembercirculaire 2022. Daarnaast hebben we de impact van de ontwikkeling van de energie tarieven en inflatie op een aantal begrotingsposten bijgesteld.

FINANCIËLE RESULTATEN IN 2022

Onderstaand vatten wij de financiële resultaten over het jaar 2021 op hoofdlijnen samen. Voor een gedetailleerdere toelichting van de inhoudelijke en financiële resultaten op programmaniveau verwijzen wij u naar de betreffende onderdelen[4] uit de jaarstukken 2022. Allereerst presenteren wij in onderstaande tabel het resultaat per programma:

Tabel - samenvatting programmaverantwoording

bedragen x € 1.000 Programma's	Actuele begroting 2022	Rekening 2022	%	Resultaat 2022
0 - Bestuur en ondersteuning	218.704	232.273	106%	13.568
1- Veiligheid	-13.861	-13.901	100%	-40
2- Verkeer, vervoer en waterstaat	-23.289	-22.009	95%	1.280
3 - Economie	-6.931	-6.204	90%	728
4 - Onderwijs	-8.403	-8.293	99%	110
5 - Sport, cultuur en recreatie	-29.296	-28.372	97%	924

[3] Op basis van het raadsbesluit van 26 januari 2023 zijn deze middelen ingezet.

[4] Paragrafen 2.1 programmaverantwoording en 3.7 bijlage taakvelden (financiële verschillenanalyses)

bedragen x € 1.000 **Programma's**	**Actuele begroting 2022**	**Rekening 2022**	**%**	**Resultaat 2022**
6 - Sociaal Domein	-129.356	-122.908	95%	6.448
7 - Volksgezondheid en milieu	-790	-929	118%	-139
8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-6.775	-6.617	98%	158
Totaal resultaat programma's	**0**	**23.038**		**23.038**

In bovenstaande tabel presenteren wij saldobedragen; het verschil tussen de totale inkomsten en uitgaven van het programma. Voor programma 0 is dit een positief saldo - inkomsten zijn hoger dan de uitgaven -, omdat binnen dit programma de inkomsten uit het gemeentefonds en belastingen worden verantwoord. De overige programma's, met uitzondering van programma 7, hebben een negatief saldo - de uitgaven zijn hoger dan de inkomsten -. Op deze programma's worden naast eventuele specifieke inkomsten de uitgaven verantwoord om het programma uit te kunnen voeren.

Uit de tabel blijkt dat wij - passend binnen de toepassing van onze begrotingskaders - zowel voor als na wijziging een sluitende begroting hadden. Deze sluitende begroting is het gevolg van de toepassing van de begrotingskaders in onze begroting en tussentijdse rapportages. Het totale saldo van de rekening (realisatie) bedraagt € 23,0 mln. voordelig. Omdat wij een sluitende begroting hadden, bedraagt het resultaat van de jaarrekening eveneens € 23,0 mln. voordelig. Wij merken op dat dit bedrag het saldo vóór bestemming is. Onder dit voordelige resultaat ligt een aantal verplichtingen die doorwerken naar 2023. Bij het onderdeel 'Jaarrekeningresultaat 2022' gaan wij hier nader op in.

Aanvullend op bovenstaande tabel verwijzen wij naar onderdeel 3 "Jaarrekening 2022 op hoofdlijnen'. Hierin geven wij aan waar het geld het afgelopen jaar vandaan kwam (inkomsten per programma) en waar het geld het afgelopen jaar naar toe ging (uitgaven per programma).

JAARREKENINGRESULTAAT 2022

Uit bovenstaande tabel 'Samenvatting programmaverantwoording' blijkt dat het jaarrekeningresultaat € 23,0 mln. voordelig is. Met andere woorden, we houden over 2022 een bedrag van € 23,0 mln. over. Dit resultaat wordt mede beïnvloed door de gevolgen van corona. Om inzicht te geven in dit effect maken wij onderscheid in resultaten uit de reguliere bedrijfsvoering en resultaten als gevolg van corona. In onderstaande tabel hebben wij dit onderscheid in het resultaat per programma inzichtelijk gemaakt.

Tabel 3 - jaarrekeningresultaat

bedragen x € 1 mln **Resultaat jaarrekening 2022**	**bedrag** *x € 1 mln.*	**V = voordeel** **N = Nadeel**
Reguliere bedrijfsvoering	21,6	v
Corona	1,4	v
Totaal resultaat jaarrekening 2022	**23,0**	**v**

Reguliere bedrijfsvoering

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het resultaat uit de reguliere bedrijfsvoering € 21,6 mln. voordelig is. Samenvattend kunnen we concluderen dat het resultaat reguliere bedrijfsvoering van € 21,6 mln. (circa 5% van het begrotingstotaal) voornamelijk wordt veroorzaakt door rijksbeleid en per jaareinde nog niet ingezette middelen waarvan de verplichtingen en/ of effecten in 2023 doorlopen. Het grootste deel van dit resultaat wordt veroorzaakt door autonome ontwikkelingen die zich in de laatste 2 maanden van het jaar hebben voorgedaan. Hier ligt een relatie met de onderwerpen die we in de 4de rapportage 2022 hebben genoemd, waaronder

- verdere inflatieontwikkeling en impact hiervan op de begroting,
- de decembercirculaire 2022,
- verdere impact corona,
- waardeontwikkeling (niet) woningen / belastingen,
- bevindingen accountantscontrole.

Tabel autonome ontwikkelingen eind 2022

bedragen x € 1 mln	**bedrag**	
Onderwerp	**Resultaat**	**Toelichting**
Decembercirculaire	5,6	De middelen die in de decembercirculaire beschikbaar worden gesteld voor compensatie (wettelijke) taken kunnen in 2022 niet meer worden ingezet. In de resultaatbestemming wordt voorgesteld deze middelen over te hevelen naar 2023.
Resultaat op belastingen	1,6	De actuele prognoses over de belastingopbrengsten/ WOZ-waarden hebben we medio december 2022 van de BsGW ontvangen.
Restant specifieke uitkering noodopvang Oekraïners	2,6	Voor de opvang van de ontheemden Oekraïners is de gemeente gecompenseerd door het Rijk in de vorm van een specifieke uitkering (SPUK). Nu de afrekening over 2022 is opgemaakt, blijkt dat de er nog € 2,6 mln. resteert. Wij stellen voor dit bedrag via de resultaatbestemming over te hevelen naar 2023 en daarmee deze middelen beschikbaar te houden voor de duurzame opvang van Oekraïense ontheemden.
Niet benodigde inflatiemiddelen	2,8	De inflatieontwikkeling kenmerkte zich in 2022 door grote fluctuaties. Eind 2022 bleek dat de effecten binnen de reguliere begroting konden worden opgevangen. Van de middelen die wij voor het opvangen van inflatie hebben gereserveerd, Is een bedrag van € 2,8 mln. niet ingezet. Wij stellen voor dit bedrag via de resultaatbestemming over te hevelen naar 2023 om zodoende deze middelen beschikbaar te houden voor het opvangen van inflatiegevolgen.
Open-einde regelingen sociaal domein	3,5	In de tussentijdse rapportages zijn de ramingen voor het sociaal domein bijgesteld. In de jaarrekening wordt de eindbalans opgemaakt van deze openeinderegelingen, waarbij we afhankelijk zijn van informatie van derden (o.a. centrumgemeente Maastricht, zorgaanbieders etc.)
Dividend RWM (toetreding Echt-Susteren)	0,8	Het besluit over deze dividenduitkering is eind november 2022 door de AvA van RWM NV genomen.

bedragen x € 1 mln	**bedrag**	
Onderwerp	**Resultaat**	**Toelichting**
Restant energietoeslag 2022	0,8	Via de septembercirculaire hebben we middelen ontvangen om onze inwoners te compenseren voor de energiearmoede. Wij stellen voor het nog niet ingezette bedrag via de resultaatbestemming over te hevelen naar 2023 en deze middelen beschikbaar te houden voor energiecompensatie.
Saldo autonome ontwikkelingen eind 2022	**17,7**	**(4%)[1]**
Overige ontwikkelingen	3,9	(1%)[1]
Resultaat reguliere bedrijfsvoering	**21,6**	**(5%)[1]**

[1] bedrag ten opzichte van het begrotingstotaal

Uit bovenstaande analyse, gebaseerd op posten groter dan € 0,5 mln. blijkt dat het resultaat grotendeels wordt veroorzaakt door:

- ontwikkelingen die pas eind 2022 bekend zijn geworden; bijvoorbeeld de decembercirculaire en het dividend RWM NV;
- bekende ontwikkelingen die niet eerder waren te kwantificeren; bijvoorbeeld resultaat op belastingen en open-einde regelingen sociaal domein;
- specifieke ontwikkelingen in 2022, waarvan de effecten pas na einde boekjaar inzichtelijk zijn te maken; bijvoorbeeld inflatieontwikkeling, uitbetaling energietoeslag en noodopvang Oekraïners.

De financiële impact van de autonome ontwikkelingen in de laatste maanden van 2022 respectievelijk na de peildatum van de 4de rapportage 2022 op het jaarrekeningresultaat is fors. Onder een aantal van deze posten, deels het gevolg van Rijksbeleid, liggen verplichtingen om bedragen door te schuiven naar 2023. Het betreft op onderdelen nog niet volledig ingezette middelen, waarbij door overheveling naar 2023 inzet alsnog kan plaatsvinden voor het doel waarvoor de middelen zijn verstrekt. Wij doen hiervoor voorstellen in de besluitvorming over de resultaatbestemming. Wij merken op dat genoemde oorzaken een incidenteel karakter hebben.

Corona

Het resultaat als gevolg van corona bedraagt € 1,4 mln. voordelig. Dit voordeel komt voornamelijk door de compensatie inkomstenderving 2021 ad € 1,3 mln. die wij via de decembercirculaire 2022 hebben ontvangen. Het aantal coronaeffecten op de uitvoering van onze programma's is in deze jaarstukken beperkt in aantal. Naast een aantal kleine effecten betreft het met name parkeerinkomsten en de uitvoering van 'Zomer van Sittard-Geleen', waarvan de kosten met name betrekking hadden op centrum Sittard. De lijn voor coronamiddelen vasthoudend, stellen wij als onderdeel van de resultaatbestemming voor het overschot van € 1,4 mln. toe te voegen aan de reservering coronamiddelen. Het saldo na toevoeging bedraagt € 5,2 mln. Nu het Rijk de coronamaatregelen volledig heeft losgelaten, is het nog te bezien of en in welke mate er in 2023 nog 'corona-claims' zijn te verwachten.

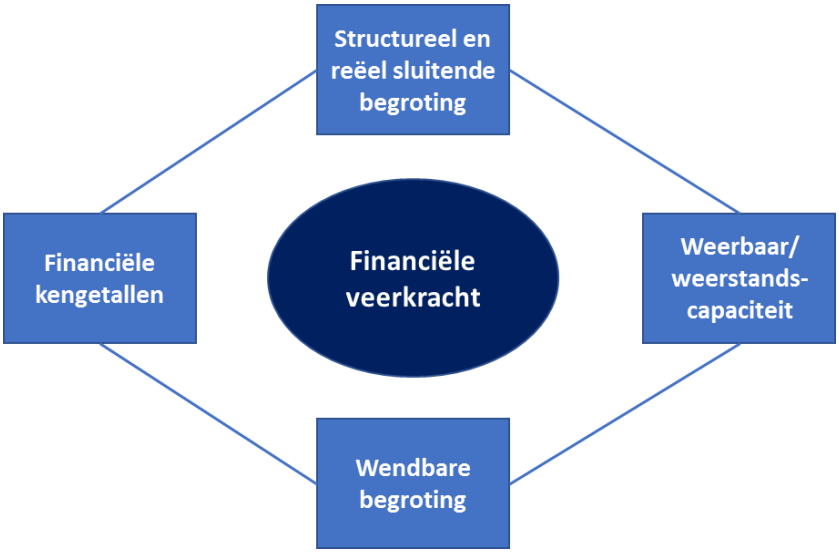
FINANCIËLE POSITIE

Algemeen

Aansluitend op de Toekomstvisie 2030, het coalitieakkoord "Samen zorgvuldig, verbindend doorpakken' en de uitvoeringsafspraken hebben wij de bestuurssamenvatting ingedeeld naar de 4 veerkrachten; sociaal, economisch,

ecologisch en institutioneel. Naast deze inhoudelijke veerkrachten speelt ook financiële veerkracht een belangrijke rol in de uitvoering van onze begroting. Een veerkrachtige financiële positie betekent dat we wendbaar zijn om invulling te geven aan nieuwe ontwikkelingen en maatschappelijke opgaven en weerbaar zijn om onverwachte tegenvallers of risico's op te kunnen vangen.

Om inzicht te geven in de veerkracht van onze financiële positie kijken wij naar een aantal elementen. Schematisch ziet dat er als volgt uit:

STRUCTUREEL EN REËEL SLUITENDE BEGROTING

Voor de beoordeling van de financiële positie ligt het accent op het streven naar het realiseren van een structureel sluitende begroting en meerjarenraming. In de begroting 2023 inclusief meerjarenraming 2024-2026 konden wij na verwerking van de 1ste begrotingswijzing 'septembercirculaire 2022' structureel begrotingsevenwicht realiseren.

De jaarrekening 2023 sluit met een voordelig resultaat voor bestemming van € 23 mln. Na inzet van de bestemmingsvoorstellen voor een bedrag van € 13 mln. bedraagt het voordelig resultaat na bestemming € 10 mln. Dit bedrag voegen we toe aan de algemene reserve. Bij het onderdeel jaarrekeningresultaat 2022 hebben wij de oorzaken van het jaarrekeningresultaat 2022 op hoofdlijnen toegelicht. Zoals aangegeven hebben deze oorzaken een incidenteel karakter.

WEERBAAR/ VOLDOENDE WEERSTANDSCAPACITEIT

Voor een goed inzicht in onze financiële positie kijken we onder andere naar onze financiële weerbaarheid. Hierbij gaat het over de mate waarin wij in staat zijn financiële risico's op te vangen. Dit komt tot uitdrukking in ons weerstandsvermogen. Dit weerstandsvermogen geeft aan over hoeveel incidentele middelen we beschikken om risico's en/of onvoorziene tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat de uitvoering van de begroting in het gedrang komt. In de kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing hebben wij de kaders voor de minimale omvang van ons weerstandsvermogen vastgelegd. Het gaat dan over de algemene reserve en de algemene reserve risicobeheersing. In onderstaande tabel hebben we de toepassing van deze kaders voor beide reserves inzichtelijk gemaakt.

ALGEMENE RESERVE RISICOBEHEERSING

In de algemene reserve risicobeheersing dekken wij ons risicoprofiel af. Dit doen we op basis van onderstaande spelregels uit de kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing.

- De dekkingsgraad weerstandsvermogen bedraagt 100% (1,0);
- In deze reserve vindt 100% risicoafdekking plaats. Het risicoprofiel is gebaseerd op het totaal van de gekwantificeerde risico's en het restrisico. Het restrisico wordt gebaseerd op 1% van het begrotingstotaal;
- Overschotten/ tekorten in deze reserve verrekenen we met de algemene reserve.

Tabel - opbouw algemene reserve risicobeheersing

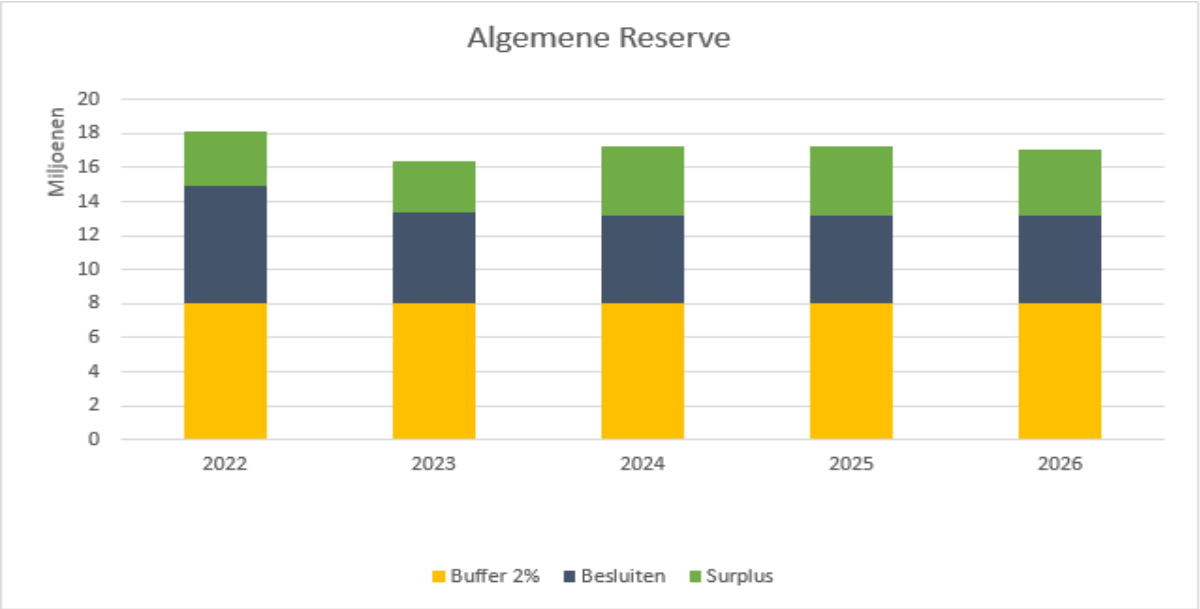
Bedragen x € 1.000	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026
Opbouw algemene reserve risicobeheersing					
Kwantificeerbare risico's	7.530	6.820	8.020	9.220	9.220
Genormeerd risicoprofiel - restrisico 1% van het begrotingstotaal	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Dekking post onvoorzien	-100	-100	-100	-100	-100
Benodigd in algemene reserve risicobeheersing	**11.430**	**10.720**	**11.920**	**13.120**	**13.120**
Algemene reserve risicobeheersing (begroting 2023)	**11.430**	**12.870**	**12.870**	**12.870**	**12.870**
Verrekening met de algemene reserve (surplus)	0	2.150	950	-250	-250
Weerstandscapaciteit na verrekening	100%	100%	100%	100%	100%

In bovenstaande tabel zijn de financiële gevolgen van de actualisatie van ons risicoprofiel voor de algemene reserve risicobeheersing in beeld gebracht. Op basis van dit profiel en een 100% dekkingsgraad blijkt dat we in 2023 en 2024 een overschot hebben in de algemene reserve risicobeheersing van € 2,15 mln. resp. € 0,95 mln. In 2025 en 2026 is er jaarlijks sprake van een tekort van € 0,25 mln. Passend binnen eerder genoemde spelregels verrekenen we deze overschotten/ tekorten met de algemene reserve, zodat er uiteindelijk sprake is van 100% dekking van ons risicoprofiel.

ALGEMENE RESERVE

In de kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing is de ondergrens van de algemene reserve bepaald op 2% van het begrotingstotaal. In onderstaande grafiek geven wij inzicht in het verloop van de algemene reserve.

Grafiek – opbouw algemene reserve

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het saldo van de algemene reserve varieert van € 18,1 mln. in 2022 tot € 17,1 mln. in 2026. In deze saldi is al rekening gehouden met de verrekening van de overschotten/ tekorten in de algemene reserve risicobeheersing. Na inzet van een aantal specifieke bestemmingen en rekening houdend met een buffer houden we een surplus in de algemene reserve over. Dit surplus loopt op van € 3,2 mln. in 2022 tot € 3,9 mln. in 2026. Wij benadrukken dat het surplus een incidenteel karakter heeft. Het surplus kunnen we inzetten voor het eenmalig opvangen van onvoorziene tegenvallers en of de dekking van incidenteel nieuw beleid.

FINANCIËLE KENGETALLEN

De kengetallen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geven nadere informatie over de financiële positie van de gemeente. Wij hebben de kengetallen becijferd op basis van de cijfers in de jaarrekening 2022 en vergeleken met de cijfers uit de jaarrekening 2021 en de begroting 2022. De streefwaarden zijn in samenwerking met de commissie B&V tot stand gekomen. Voor de definities en streefwaarden van de kengetallen verwijzen wij u naar paragraaf 2.2.2 van de jaarstukken 2022.

Tabel — financiële kengetallen

	Jaarrekening 2021		Begroting 2022		Jaarrekening 2022	
Netto schuldquote	92,10%		97,70%		77,20%	
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen	89,50%		95,30%		74,80%	
Solvabiliteitsratio	14%		13,70%		18,10%	
Grondexploitatie	1,60%		1,50%		1,10%	
Belastingcapaciteit	115%		112,50%		112,80%	
Structurele exploitatieruimte	0,60%		1,70%		8,40%	

Uit bovenstaande tabel blijkt dat kengetallen op basis van de jaarrekening 2022 zijn verbeterd ten opzichte van de jaarstukken 2021. Met uitzondering van solvabiliteit en belastingcapaciteit staan alle kengetallen ‘op groen’. Ten opzichte van afgelopen jaren is solvabiliteitsratio in 2022 gestegen, maar de ratio blijft onder de landelijke norm. Doordat de gemeente ervoor kiest om een groot gedeelte van haar uitgaven door middel van vreemd vermogen te financieren is de solvabiliteitsratio lager dan het landelijke gemiddelde en ligt nog net onder de landelijke streefwaarde (> 20%). De netto schuldquote geeft aan dat deze schulden wel draagbaar zijn. De structurele exploitatieruimte blijft positief en dit geeft aan dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. De belastingcapaciteit ligt boven de streefwaarde (< 105%). Dit betekent dat de belastingdruk in onze gemeente hoger is dan het landelijk. Dit komt door de extra verhogingen van de OZB ter dekking van het Investeringsprogramma 2021-2024 en onze OZB-positie niet-woningen.

WENDBARE BEGROTING

Hierbij gaat het om de mate waarin wij over middelen beschikken om tijdig in te kunnen spelen op nieuwe landelijke ontwikkelingen en lokale ambities. Bij de financiële kengetallen zagen we al dat de structurele exploitatieruimte voor 2022 positief is en 8,4% bedraagt. Dit betekent dat onze structurele lasten worden gedekt door structurele baten.

Daarnaast beschikken wij, zoals in de kadernota 2023 al aangegeven over voordelige (incidentele) ruimte in de jaarschijven 2023 tot en met 2025.

Begrotingsruimte exploitatie *bedragen x € 1.000*					
Omschrijving	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Voordelige begrotingssaldi	4.800	2.100	10.500	0	0
Incidentele ruimte	15.200				
Saldo begrotingsruimte	**20.000**	**2.100**	**10.500**	**0**	**0**

De incidentele ruimte in 2023 bestaat uit het jaarrekeningresultaat na bestemming van € 10 mln. en het reservering coronamiddelen van € 5,2 mln. Zoals in de kadernota 2023 aangegeven, kunnen we bovenstaande incidentele ruimte inzetten voor de speerpunten en het opvangen van nieuwe autonome ontwikkelingen. In de uitwerking van de begroting 2024 komen we hierop terug.

CONCLUSIE FINANCIËLE POSITIE

In deze paragraaf hebben we de verschillende elementen om inzicht te krijgen in onze financiële veerkracht in beeld gebracht. We constateren dat we een structureel en reëel sluitende begroting en meerjarenraming hebben, met in de jaarschijven 2023 tot en met 2025 incidentele ruimte voor een totaalbedrag van ruim € 32 mln. Voor de verdere ontwikkelingen in het structureel begrotingsbeeld zijn wij in afwachting van het Rijksbeleid over de invoering van een nieuwe stabielere financieringssystematiek. Hieruit moet blijken welke structurele financiële ruimte er na 2026 beschikbaar komt.

Daarnaast hebben we ons geactualiseerd risicoprofiel volledig afgedekt en beschikken we over een surplus in onze algemene reserve dat varieert tussen de € 3 en € 4 mln. Naast deze weerstands-capaciteit staan met uitzondering van solvabiliteit en belastingcapaciteit alle financiële kengetallen ‘op groen’, waarbij is te constateren dat de solvabiliteit in deze jaarstukken is verbeterd en nog net onder de norm ligt. Samenvattend zijn wij van mening dat onze huidige financiële positie veerkrachtig en voldoende wendbaar en weerbaar is. De accountant onderschrijft dat in het accountantsverslag. Omdat

de voordelige begrotingsruimte een incidenteel karakter heeft en door forse dynamiek in landelijke ontwikkelingen en de invloed hiervan op ons begrotingsbeeld is het noodzakelijk om onze financiële positie kritisch te blijven volgen.

Jaarrekening in één oogopslag

Jaarrekening 2022 in één oogopslag

bedragen x 1 mln.

Wat hebben we overgehouden? € 23,0

Inkomsten

Waar kwam het geld vandaan? € 442,5

Van het Rijk € 236,0

Lokale heffingen € 95,4

Onroerendzaak belasting (OZB)	€	59,2
Rioolrechten	€	10,2
Afvalstoffenheffing	€	15,2
Parkeerbelasting	€	5,0
Hondenbelasting	€	0,4
Overige belastingen	€	0,8
Leges	€	3,9
Lijkbezorgingsrechten	€	0,8

Overige inkomsten € 111,2

Andere inkomstenbronnen zoals
Dividenden en rente uit deelnemingen
Staangeld markten en kermissen
Werkzaamheden voor derden
Verhuur vastgoed

Hoeveel hebben de inwoners gemiddeld betaald in 2022?

Bedragen x 1

		2022
OZB		
gemiddeld OZB-tarief woningen	€	**405,44**
Rioolheffing	€	**207,48**
Afvalstoffenheffing		
Vastrecht	€	**194,76**
Gemiddeld variabel recht (Diftar)	€	**110,17**
Hondenbelasting		
Eerste hond	€	**45,60**
Tweede hond	€	**61,20**
Derde hond ev	€	**76,80**
Kennel	€	**160,80**

Uitgaven

Waar ging het geld naar toe? € 419,6

Bestuur en ondersteuning € 87,5

- Algemene dekkingsmiddelen	€	1,8
- Overhead (bedrijfsvoering)	€	49,7
- Dotatie reserves	€	28,8
- Bestuur, burgerzaken en overige posten	€	7,2

Veiligheid 16,1
Uitgaven in verband met criminaliteit, preventie, brandweer en het tegengaan van radicalisatie en ondermijning.

Verkeer, vervoer en waterstaat 29,2
Alle uitgaven rondom mobiliteit van voer- en vaartuigen.

Economie 12,1
Uitgaven die de lokale economie stimuleren.

Onderwijs 14,4
Uitgaven in verhouding tot onderwijshuis-vestiging voor openbaar en bijzonder onderwijs, leerplicht en regionale meld- en coördinatiefunctie (RMC), peuteronderwijs en volwasseneneducatie.

Sport, cultuur en recreatie 40,5
Uitgaven die te maken hebben met een breed scala aan voorzieningen, zoals sportzalen, musea, openbaar groen en lokale media.

Sociaal Domein 179,9
Uitgaven voor Burgerparticipatie, WMO & Jeugdzorg, inkomensondersteuning en de (re-)integratie naar werk.

Volksgezondheid en milieu 27,9
Uitgaven met betrekking tot de inzameling van afval, riolen, begraafplaatsen en de volksgezondheid (zoals GGD).

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing 12,0
Uitgaven in relatie tot de omgevingswet en structuurvisie, zoals bestemmingsplannen waarin bepaald wordt welke grond voor welk gebruik geschikt is en de grondexploitaties.